

HS BREV TILL HA

1935

3.1.	1 s.	2.7.	1 s.
19.1.	1 s.	13.7.	1 s.
19.2.	1 s.	31.7.	1 s.
14.3.	1 s.	12.8.	1 s.
7.4.	1 s.	1.9.	1 s.
22.4.	1 s.	23.9.	1 s.
2.5.	1 s.	18.10.	1 s.
12.5.	1 s.	25.10.	1 s.
6.6.	1 s.	10.11.	1 s.
10.6.	1 s.	1.12.	1 s.
		16.12.	1 s.

torsdag (3-1-1935)

Einar,

Tack för brev och utklipp. Ja, Stenman har en fin intuition i konst, men han vädrar också att det behövs nytt. Och det behövs. All denna tunna konst tröttar, har ej must - för mig är det nya det, att det är målat mot fond som ger djup - det är den atelier jag längtat efter, den fond som ger modellering igen. Friluftsmåleriet har kulminerat i för mycket ljus, i tunnt. Ja, jag längtar också efter djup i ton. --

Turner, som jag tittade på, var för dramatisk för mig, ständigt dramatisk - och de som lärde den enkle mannen latin och mytologi gjorde mycket illa - så många kalla värdelösa landskap det blev - för en Dido. Modigliani har jag tyckt om - ser nu ändå något litet kokett i en del, men många vackra. Hans sista tycker jag mindre om, fastän han återgår till natur. Han har sagt det bästa under några år, vad begär vi mer!

Du frågar om "Arbeterskans" årtal, det är mycket säkert 1905. Hon var fabrikarbeterska och satt för mig, i gungstolen, och en dag berättade jag henne om storstrejken i Petersburg - nästa gång hon kom sade hon "då visste jag ingenting, och nu är den här ren". Hon var sedan rädd för folket att komma till mig, att hälsa på vägen, och händerna, kjolen, blev ej målade nog med modell. Det var 1905.

Margareta Wind var av finsk släkt, och det ger mer.

Jag följer ju alls icke med i konst, vill icke se allt nytt.

Trettondag.

Har nu läst 'L'instinct du bonheur' av Maurois som jag bytte mot "Le cercle". Man tycker först den är ännu värre än 'Le Cercle' - och till sist har jag funnit något - de sluta alla på samma sätt. 'Mme Clapain', 'Le Cercle de famille' L'instinct du bonheur - alla sluta med förlåt, och det ger friden, i boken och till mig. Jag varsnar ett allvar bakom allt detta. Tack för boken, den gav tillfredsställelse.

Vi ha tre dagar en storm som går genom rummen, sopar snön i högar ute, den lilla snö som finns. Hav det gott
Helene

De ha ej Mauriac - men Maurois' motto om lyckan var taget ~~från~~ honom.

(På en liten skild papperslapp följande:)

Så bra om St. är nöjd med den finska expositionen! Och nu behöver jag inte mer gå ut i världen.

Har sålt allt som var med, och litet till.

19/1 (1935)

Einar,
tack för lånet av tavlor! Jag tycker om Permeke - jord och sunt.

Laurence är så intelligent men lämnar mig tomhänt.

Nu har jag läst "Ormboet" och hade mycket gott av det, intet obehag. Han var ju en bedragen man, man måste förstå, alla omkring honom var lumpna, för sådana är boken obehaglig. Jag berättade boken för Bäckman, han satt med fingertopparna mot varann, framåtlutad, det var ju hans egen historia - så sade jag han visst kan få den på biblioteket - "när fröken har refererat den behöver jag inte läsa den" sade han, såg mild ut.

Mauriac är mer mystisk än Laurence, också en psykolog. Hon som for till Tahiti, hon reste kanske undan sig sjelv vad det är tungt. (x)

Läser nu en Gauguin igen, tycker mindre om människan - bilderna är delvis nya, kanske sämre.

Stenman skrev en så nått nyårsönskan, lyckönskan. "Måtte året ge hälsa och lycka. Vad kan det annat ge än lycka." Han har till Malmö och Eskilstuna muséer skänkt "Parkbänken" och "Självporträtt" (utvalt av Prins Eugène) - vilket undrar jag? Samt några teckningar till Nationalmuseum. De ha inga inköpsmöjligheter säger han.

Och här - man är så glad när det är bussar, bilar, som dåna förbi, glad när det inte är jorden som dånar och skälver. Man ligger och känner de små knyckarna. Som förströelse ha vi en död råtta hos grannen nu.

Måla! man är utsliten. Men "Ormboet" var snarare lugnande.

21/1

I dag kom från Red. 'Ord och Bild' med en utmärkt reproduktion av min mors bild i Åbo, "I hemmet".

- lånar gerna om du vill.

Helene

(På ett skilt blad följande:)

"Ormboet".

Mauriac.

"Det är inte många människor förunnat att i verkligheten och inom synhåll återfinna den värld, som de flesta bära inom sig."

"Aldrig framstod det jag såg på ytan av andra som något man måste bryta sig igenom, som man måste komma på andra sidan av för att se människan." - då -

" - - måste vara i besittning av en kärlekens hemlighet som mänskligheten icke längre besitter". "Men det fanns också inom mig en känsla av, en dunkel visshet om att det ingenting tjänar till att söka omskapa världens anlete, man måste söka träffa det i hjärtat."

"De flesta apa efter storsinnet och ädelmodet. Utan att de själva göra det klart för sig forma de sig efter litterära och andra förebilder."

(x) jag vill ej mer undan mig sjelv.

(19-2-1935)

Einar,

En månad influensa i huset, jag lindrigt Mina mer, man har bara vaktat på matbävarne. Men i går modell, första gången sedan början december. - Tack för brev - ödemark. - Och Manet är modern! jag studerade honom när jag målade 'Vedhuggarn' - sedan tyckte jag om Derains 'Drickare' och Picassos ett par från blå perioden. Manet har så vacker touche, t.ex. i "Caféet", där Olympia sitter bredvid - ibland är han litet vulgär.

Lawrence kan ge nyanser, jag känner igen den gamle något frisinnade mannen i villan, hans hustru, fullkomlig maka och värdinna och inskränkt, gästen som ej talar till den socialt lägre stående, och där betjänten lär honom seder - han måste bada före middagen, han måste taga fruns bil - allt under ett sken av fullkomlig frihet. Lyxen har jag ej sett, men sederna. Och de två unga männen som vill vara frigjorda, de koka thé i jernvägskupén, i Florenz skuffa de undan Aaron när de ha finare bekanta - vad det allt är observerat. - Av Mauriac skulle jag ej ha citerat bitvis det får en annan innebörd så. Han är "galliskt klar", en stor realist, han utsmyckar ingen, men också en mystiker, på de sista sidorna vändes "den andra sidan" fram. Jag minns boken än - och en bild, gossen Luc vars svarta hår växte så djupt ned i pannan, som strövade hela dagen i skog och vingårdar och tidigt träffade villebrådet så säkert - han "beundrade aldrig naturen för han var en del av den." -

Nej, Guds styfbarn åt ej julmiddag med mig - han for till Helsingfors de dagarna och såg butikfönster och gick i svensk, finsk o. rysk kyrka det var "litet omväxling". Och jag visste han ej skulle komma när Måns var här, 'herrskep' ha så ofta sårat - för mig är han inte rädd. Men vad har jag "fått i vaggan" - dumhet och drömmar, och med det passar man inte i världen. Det är på tiden att ge sig av. - Men Ni där i djup snö, som ännu ha något att längta efter - för det är huvudsaken - Ni kan ha det ganska ljust, och ännu komma till nytt, där Ni åter längta bort. - Här är sol i dag, och året går så fort, så fort, man hinner med intet, redan den 18 de - Jag tror Ni ha en namnsdag i dag! Gratulerar!

Jag har intet att längta efter mer - jo att få måla en tavla Helen

De fann ej min tavla i Pont-Aven, då fann jag att jag var skyldig en skiss där - sände 'Sierskan' akvarell.

Tack för helig Katarina.

14/3 -35

E.

Jag fick i går detta brev, och fastän jag bara önskar fred och tystnad har jag sagt ja. Det faller ju inte så mycket ansvar på mig nu när det är alla med - man försvinner i mängden med ett par arbeten. Och då de önska det vill man ej vara emot det. Och klandret får man bära. Jag skäms bara för tavellånens skull - ständigt, ständigt!

Här är soliga dagar, och sömnlösa nätter - kanske mars fel. Farväl åter.

Helene

7/4 -35

Einar,

En hyacinth sänder en vild syrlig doft i rummen, något nordiskt i den. Tack.

Och ett stort tack för besök och vad du uträttat. Huvudet antaget - det var ett underverk. Jag skrev att du meddelat det och nämnde priset, 1000 f.m. - de glömma mig lätt.

Vet du att i Oslo 1932? var en anmälan om de finska, där nämndes mitt namn, och ett finskt, sedan kom aldrig ett ord om mig, och jag antog att kritikern ångrat sig, ändrat åsigt. Det är väl också troligt. Från Köpenhamn kom inte heller det goda till våra huvudstadstidningar för länge sen' - och så var det i St.holm. Så var det i Atenéum, min klass fick ett år många belöningar och Waennerberg "glömde" införa det i tidningarna, med de andra klassernas Eleverna okunniga om det, besvikna. Han rättade det ej. Men allt är likgiltigt, utom verket.

Hoppas du har en trevlig resa. O, vad jag ville du en gång än skulle resa ut och se konst.

Nu har jag slutat "Familjen Frontenac", en mycket fin bok, oändligt fin. Och så gör den ändå på mig ett så oroande intryck, är det för att allt ges som stämning vid det som sker, det ges ej själva skeendet - och jag är jorden. Nu läser jag Annie Furuhjelms familjekrönika, man får se om hon ger en enda av sina tankar, känslor.

Sänder i morgon till Mikkelii - så är jag fri ett löfte. Och har nu intet till Stockholm.

Här är bar mark igen, man får vänta krusbärsblad, blom.

Tack för sist -

Helene

Bli det ont i Berlin får jag veta, blir det gott får jag inte veta, jag kallar det fiendskap.

(22-IV-1935)

Einar,

Åter denna årstid med kala träd och bofinkens sakta sång, så prövande för mitt livsmod.

Och i Berlin blir det väl inte något för mig, vem vill nu alltid låna ut - och skulle det hjälpa mig? Sist glömde jag visa 18-hundratalets Konst, många ha där vackra bitar i sina verk, ingen utom Simberg är hel, - Uotila är det med. Edelfelt, Gallén, är ej med i boken.

Nej, tänk att Gauguin målat, tecknat med på "Arlesiskan", den är helare än v. Gogh brukar vara. Varför ser man den så sällan? och undrar varför så få förstå den, den är så vacker.

Du hade nog förtjusande dagar i Helsingfors, att få tala om konst! Men säg, tror prof. Okkonen frälsningen skall komma från Rafael o. Edelfelt, han skriver om dem. Jag tror mer på Quentin Matsys, det är mer v. Gogh, "De girige" t.ex. - är den ej av Q.Matsys? Och skall det nu komma en ny talang, en Simberg igen? vad man väntar en ny.

Jag kan inte bedöma Sörensens målningar där nere, men jag hoppas jättekvinnan ej är av honom. De andra påminna mig om det Mina sade om Greco's "Joh. uppenbarelse" "det liknar tusenmarkssedlarna." Minns det alltid när jag ser Enckell's Johannes-Tammerfors kyrka. Vad den minsta bit natur kan ge mer.

Hade modell för 'kvinnor i fönstret', men då jag ej kan få dem i rätt belysning blir det bara en teckning. Har alltid längtat att måla en kvinna sedd genom ett grönt fönsterglas.

Hr. Hellström säger att början av juni passar att mottaga sändningen 'att visa', om jag nu bara får huvudet från Berlin till dess? Vem vet om det tas med -

Helene

Kunde du låna mig en bok för söndagarne, de är så långa. Har läst Annie Furuhjelm nu.

Jag upplever här om och om igen detsamma kan ej förstå de nyaste målarne.

2 maj (1935)

Einar

Tack för bokpaket, som ännu är på posten! Jag är så glad åt allt - och om jag nångång säger ett hårt ord om en bok, en bild, är det väl för att man ej alltid tänker som de - man är glad att läsa det ändå. Och ensamt är här.

Sänder 18-hundratalet som jag glömde visa, du får hålla den så länge du vill. Där är väl ej tid till mycket, förstår jag av brevet, Hr. Roos sjukdom, djup snö, våren dröjer - vad jag ville allt var sol! Tänk ej på att skriva till mig, på länge, länge. Vila hellre.

Tänk att den Erik Hellström, som varit här, ej är målaren med det namnet, han är bankman denne. En fin man.

Har målat en grisaille, hon var så röd av sprit den modell jag fick, att jag tyckte hon var vackrare så. 40 årig kvinna.

Stenman låter höra av sig - o. att man hade något bra, åt alla Fröken i St.Michel tog en, hennes en väninna tog den andra. Det är allt små saker, men bigraga till livet.

Vill ej skriva mer, du har ej tid att läsa.

Heléne

Natten mot i går 12 gr. kallt.

(På kuvertets baksida följande:)

Jag är den älsta levande av de 57.

d.v.s. utställarna i Berlin.

12/5 -35

Einar,

"Tack vare att jag läst Ellis "Cousin Pons" kom jag på två franska föredrag om Balzac.... Det var som musik, hans franska - - han talade fort - hans alors var franskt - ljuft - - salen var full av en lärd och tungsint publik, börjades med Fru Söderhjelm och slutades med frk. Pipping. De hade gått i god tid hemifrån på tunga, utåtvända fötter." - - på det sättet har jag med upplevt det franska föredraget.

2/6 -35

I dag snöblandade skurar och hagel, så gott för den kalla, torra marken!

Vad är det med "När Nevan bröt upp" - att jag känner dessa människor, gatorna, husen och värdinnan" som aldrig blandar sig i deras andliga angelägenheter? De tre månaderna i Petersburg är det väl - jag bodde inte i finska gården - eller ha de 100 åren de var i Finland satt spår - nej. Jag tyckte om att läsa om denna ungdom, de var idealister. Och vad blev det av det? mer än "ringar på vattnet" det blev den hemska nutiden. - I "Kvartetten som sprängdes" är jag mer främmande. Först ville jag inte läsa alla dessa detaljer om hur man drack, pratade, men så kom fina ställen, och sanna med - och sist sade jag dem farväl när jag lade den ifrån mig. Men tack för dem.

'Don Juan' är ofta praktfull, och erinrar verkligen litet om Calderon, där är mycket liv - och så undrar man hurudan kvinnan då var - att en ädling inte behövde hålla sitt ord till henne ser man ju. Mycket sydländskt är det, och något vackert. Företalet var intressant. Det är ännu långt till don Juan "jag står vid livets gräns, eller rättare jag sitter" - när han är sårad - Tack så förfärligt mycket för alla dessa böcker, sänder dem snart.

Jag behövde nu 7 tavlor, för att visa alla dem jag lovat - och denna månad har gått med hushållsomsorg - och mycket är kvar. Fröken i St.Michel tog en, och en hennes väninna tog den andra, "Edelfelten". Hr. Stenman vill ha en kopia av "Ulla", eller två. Intet sänt till bankmannen Hr. Hellström i Stockholm än (x), väntar på 'huvudet'. Det är bra, men jag målar aldrig lugnt. Nu har jag bett Måns hämta en Quentin Matsys - om nu Måns kommer i tisdag? De ha alla haft sin vinterinfluenza än - Hannas mindre gosse kom ej över den, han är död. Han var klen. - Det är så ledsamt att läsa om norden, om snön - is. Om du nu fick det bättre i det avseendet snart. Staren är snart färdig här, kommer. Gullvivor och sippor i vaser.

Helene

Han sände fotografier av ett par Hoffstén (död) en helig familj o. ett landskap som han äger, men jag såg inte något i dem - jag förstår väl ej. Kanske i 'familjen'.

(x) jag tyckte om en kvinnobyst och Grahn's hamn, i hans tidning.

Einar,
Måns var här i går och hade med sig ett par skissböcker som "pojken" skickat att visa. Det var roligt han ville visa, och jag tyckte jag så gerna visat dig dem. Tog så ut några blad - och förlåt om jag sänder dem - det är inte att han vill bli artist, det är bara för det vore roligt veta om du ser anlag, Jag ser. Moderns bild - ända till den sjösjuka engelskan - landskapen blev av de matta, det finns kraftiga. De tre små manshuvudena hör till "Nattvardstavlan" han en gång tänkte på. Barnet är bra. Oljan är självporträtt, men han har i verkligheten ett fint, något hårt skuret huvud. Förlåt jag sänder - Måns får dem tillbaka nångång i sommar, här. Han fick dålig kritik i skolan.

Helene

Tänkte på Lautrec.

Vi slaktade skissboken utan pojkens lov. Mycket av färg har fallit av.

En herrs-kaptalang

Tack för brev!

10/6 -35

Einar,

Du har en son på lärdomsvägen ren! vad tiden går. Så gott bara Ni fick sommarn ledig.

Jag skall berätta - för en tid sedan skrev Stenman och bad mig sända teckningar m.m., jag hade just intet men sände allt jag hade, 3 manshuvuden, gamla, och sade jag intet ville ha för dem, de var ej säljbara. Han höll med i det, men bjöd ett pris som var för högt. "Ulla" var med att visas, den är ej min. Då ville han beställa två kopior av den. I dag skriver han han reser nu till London och de två kan sändas till Porkala i juli "jänte "så mycket annat till som möjligt!" understruket av honom. Det måste betyda att han sålt av skräpet! Och det är både vänligaste och hjärtlig hälsning på slutet.

Om jag nu bara fick "rödblusen" från Berlin att sända till Stockholm.

Med de två i fönstret är det så att jag tog modeller, och de gav naturligtvis ej rörelsen jag sett, det blev styvt - nu ser jag om jag med hjälp av studier kan måla en tavla. Nattbelysning ute är ju också annat än modell inne.

15/6

Tavlor från Berlin komma troligen i September, sägs i Konsthallen. "Ulla", i olja, nästan färdig nu, akvarellen orkar jag kanske med efter midsommar.

Ville skriva detta till midsommar, önska glädje och grönska! men så skall böckerna hem förrn du flyttar ut. De gå i dag eller måndag.

Syrenen blommar inte än, gullvivan har blommat ut, något kyligt i luften.

Esther med sin sjuka dotter har kommit till Finland - än en gång. Många ha att klaga. Jag trivs inte riktigt på jorden "for my heart is in the marshes, where the old folk abode."

Men nu skall jag ut att köpa kläder, aldeles som trivsamt folk.

God midsommar! och hälsningar

Helene

Böckerna gav mycket nöje - hjärtlig tack! Nevan!

2/7 -35

Einar,

Varje dag undrar jag huru det nu är hos Er? Så ledsamt att ligga sjuk när vår och sommar kommer - men det var ju hopp om en resa till villan den 1 sta! Och det är en sjukdom som botas - Så ledsamt i alla fall.

Tack för böcker - Ellen Nyblom - - ser lätt och lugn ut - att läsa - och jag tycker ren det är svenskan och det svenska artistlivet sådant jag sett det. I början dyker Marika S.'s styfmoder upp så sedesam - hon som sprang i skogarna vid Åre med en ung medicinare, till skandal för Åre - Ingen skulle röra vid skandal - I morgon har jag tänkt sända hr. Stenmans två, sen får man se vad han gör, tager eller ej.

Vi ha det "lagumt" som Ekenäsbon säger, 30 gr. ungefär i skuggan. Jag är lamslagen.

I går ändå ute på en tur i butiker, och sedan att se den nya stadsdelen bortom 'broarna'. Skogsdungar som blivit villalotter och bebyggts av spritgrossören - och man ser vad det till sist blir - potatisland och blomsterrabatter omkring villan Självva Ekenäs modärniseras blir mer parvenue aktigt och jämt och snyggt.

Jag ligger ute på min bänk.

Måtte Ni ha det lika bra!

Hälsningar

Helene

Einar,

Ute i trädgården försöker jag skriva i värme och vind - för att tacka för brev och en bok, främst. För att tacka för all vänlighet den dag det nya året 'gick in', det 73 dje. Det är ett högt tal och när jag såg Helena W. i går förstod jag riktigt hur åren härja - hon såg så svag ut. Sin egen svaghet är man så van vid - sedan 40 år.

Nu hoppas jag Ni ha den sommar Ni så väl behöva, ha den i den blomsterprakt du talar om. Med detsamma minns jag vad du ville ha sagt presidenten, en sådan lycka det ej blev sagt! Jag tror han aldrig varit med sin fot inom våra dörrar, det var hos min moster och morbror Lupander vi såg honom, han var där om somrarna på villan, som 13 - 14 årig. Min mor kände hans mor. Men tänk att höra på 30 tal! jag skulle få bäras ut. Blev nog trött i går på par, tre timmars prat, fastän det är så roligt tala när man upplevt en del tillsamman - och när vänskap hållit. Helena får sin berömda bror en tid till villan i sommar.

Jag såg på första sidorna i boken du sände, såg om mannen som sade fångelset var det han alltid längtat till, och var glad att gå till - "stillness of spirit". Men man brukar ej finna det* tror man skall finna. Jag fann ej heller lugnet, vilan, i Petersburg, just det jag väntade.

Vet du vad Stenman varit vänlig, han erbjöd sig att skaffa mig bilden av 'Penningväxlarna'. Jag frågade om den var av Q.Matsys eller Lucas van Leyden eller vem? Man har först gissat på den förste, sedan på Lucas, men nu är den av Marius van Roymersvaele - är han inte lärd! Och i höst eller vinter får jag väl den. Den är så expressiv, inte vek på något sätt, du skulle kanske ej tycka just om den. - Måndag får jag modell igen, om det är ro. Det är människor som vill komma - jag säger nej, och många säga skriv. Det är den årstid då alla är i rörelse, komma in.

Ellen Nyblom-Lundberg var trevlig att läsa, hon har den svenska goda egenskapen att alltid se det goda. och taga vara på det - vi finska kasta bort allt, vi rusa efter vår längtan. Hon såg inte så mycket målare där, i Florenz, mer grevinnor. Men där var så mycket som var roligt. - Venny S.B. var här, talade om Gallén som enligt många hade litet intresse för Kalevala, enligt fru Tandefelt intet. E.Snellman sade 'om det är gott eller dåligt så har Gallén skapat Kalevala, vem läser den?' Helene

Njut nu i fred! när skall jag sända 'Norrström-Arno'?
Ni ha också haft 2 filtare på täcket.

* man

31/7 -35

Einar,

Jag är glad Ni haft sol, Ni lever på det hela året! Jag säger Ni ty jag är ju en skuggdyrkare, skuggan under träd, intet är bättre. - Och Bengt jagar allt som har 6 fötter! - om allt det där bara räckte längre.

Åskskurar friska här upp jorden.

Tack än för "The Fountain", den gav mer än de flesta, man finner alltid i texten en skatt, en sanning, här och där. Hade jag skrivit genast jag läst den, medan jag var helt under charmen, hade det blivit bara entusiasm - nu har jag fallit tillbaka i det gamla en kvinna skulle inte ha två män. Men det är vackert som det är - tror bara inte ändå på fortsättningen. Och vad menar Alison med "osårbar"? är det S.Franciscus osårbarhet eller den engelske gentlemannens osårbarhet, högdragenhet? Över "stillhet", ensamhet i yttre bemärkelse: har han ju kommit, det är den inre han söker. Och det är sant att vår tid behöver den.

Har haft Hjördis, min finska Botticelli, här igen, hon är trevlig fast hon börjat måla sig, är 19 år. Jag vill måla henne målåd. Men jag vill aldrig mer lova något, får bara tänka på vad människor skall ha - och till sist vill de väl ej ha det. Tänk att Hr. Hellström alltid skriver om det grå livet, och att konsten skall hjälpa en förstå andra.

Gossen som målar heter ~~=Jak=~~ Jacobson är 17 år, där är vekt och han vill ej precis bli målare. Vad skulle en 17-åring ta sig till hos oss? resa kan en så ung inte. Atenéum gör alla lika.

Och skall du nu tillbaka till Kajana? hoppas det är en landsort som Ekenäs. Och hoppas vi ännu få en månad sommar. Här är fattigt på händelser - du har varit till Valamo!

Den som hade en atelier som gav fond.

Helene

(12-8-1935)

Einar,

Nu beräknar jag du snart är i Kajana igen, böckerna sändas, med mycken tack! Visst läste jag "Norrström-Arno" men den var nog inte min värld - som du också sade. Jag ville inte ha levat i bokens värld.

Du tror Gallén var till slutet Kalevalaentusiast, möjligen var han entusiast men intresset var dödt. En som känt honom sade här han reste till Afrika undan Kalevala, och till Amerika undan Kalevala. Det kan jag förstå och tror det. Han hade haft ett levande intresse och arbetat ut det - sen kunde han ej mer, han hade uttömt allt han kände. Och huru förföljer ej ett givet löfte, kontrakt, en fri konstnär - han måste få skapa som han vill var stund.

Helena W. tyckte om Gallén, ty Gallén hade sagt han lärde av henne. Han skänkte henne ett tryck av 'Kullervo förbannar". Här är så litet att säga - två löften bara kvar, men det är mycket, Sen' ges inga mer. Penningen har gjort det, och jag har känt det som om jag fort kastat ut mitt eget barn för att komma undan mitt eget löfte.

Det är som om luften gav litet kraft nu - hela vintern och våren har jag varit inne. Har sett på gamla bilder, någon dag ge de ej, jag finner fel! en annan dag ge de allt. "Fosterbröderna" gav.

God sommar än!

Helene

Vi bara syfta, rensa bär, nu.

Ville du ej se fransk 17-hundratals konst i Köpenhamn nu, en del från Amerika? Res -

1 sept. (1935)

Einar,

Åter ute i trädgården - nu i höstsol och fukt - börjar jag detta med att lyckönska dig - till år som gått med djupa intressen och till allt det goda som ännu väntar. Där levde upp en naturmänniska när du åter låg på flottan och jagade? musslor, eller i kalla hölador. Och din son blir visst forstmästare med. Du har bara ej tid att måla -

Jag söker i böcker, i livet, individens utveckling, och 'The Fountain' ger den, där sägs om Julie hon var mycket ung ännu och "trodde stolt hennes handlingar berodde på orsaker som hon allena var ansvarig för, och visste ej hur ofta hon måste förändras innan hon var mogen att dö. Hon hade ej ännu den ödmjukhet som stilla och ädelmodigt gives för månet sviket hopp, och befäster annat fullbordat hopp." Och där är ställen om böcker som väänner, om kommunism - som en konstnär aldrig kan dela sig i, o.a.

Jag ville finna en bok åt dig men är så okunnig, du vet det, och det blir väl bara misstag. Jag tog så en jag tror är ny för dig. Att du ej tycker om fransk 17 hundratalskonst vet jag, och jag är kall som is framför den - men har en gång tyckt om Watteau, och Chardins små figurbilder, det är ungdomsvänner, jag ville tycka om Watteau ännu. Jag vet ju att 18 hundratalet ger mycket mer.

Har på kartan sökt upp Quai d'Anjou där Daumier bodde och fann jag aldrig såg den. Men han ger ännu mest.

Och direkt från London har Stenmans bild av Marinus kommit, så underligt stark, nästan vild. 14-hundratal. Hr. Stenman ville ha haft den i färg "för de praktfulla tegelröda tonernas skull" - jag har mer förtroende för svart o. vitt, och det fanns ej i färg. Det är som ett museibesök för mig - jag ville se på den med dig. Tidiga Rissanen, tidiga Derain ha något av den, ingen mjukhet, bara styrka och uttryck. - Jag har haft en modell 'en fåfäng kvinna', hon är komisk, måste målas så. Rissanen och alla som besökt Paris säga där är klassiska ideal bara. Se, jag vill ej se allt nytt, jag menar varje sådan riktning, bara de enskilda stora.

Sol och en god födelsedag!

Helene

Den där nyklassicismen skrämde mig bort.

(23-9-1935)

Einar,

Nu måste jag skriva innan storstädningar börja, sedan är det ingen plats för sådant.

Tack för ditt brev med allt det vackra om Dan Anderson, och ditt eget liv i pörten och skog. Ja, hade man aldrig känt allt detta som kallas "nere" vad vore livet värt. Det är just vad jag tänkt om fattiggården, söka lyckan där - och då tro de jag skämtar! Och att två människor enas - det är lyckan på jord - Och så såg du Uleåborg igen, med lykter - där du målade en tavla en gång.

Här är varm höst, med sysslor, äpplen och bär läggas in.

Ett kort 14 de från Kahlroth som skulle taga ut 'flickan' från Berlinutst. säger "Hr. Hintze telefonerade att den sålts i Berlin". Nu har jag väntat ett skriftligt meddelande innan jag berättade det - det har ej kommit ännu. Vem vet - Och till vem? jag ämnar fråga, med kort för svar Skickar nu teckningen och en annan till hr. Hellström. Lyckligtvis kom ej fru Saarinen. Har målat litet på "två kvinnor" och fått intresse för den. Hr. Stenman vill ha något - förstår det ej.

"Guds styfbarn" som länge haft dåliga affärer, genom beskedlighet, borgen och växlar, sade nyss "om man har samvetsfrid får allt annat gå." I torsdags kom han efter sin post, där var i tidningen om pärlor - "jag har också hittat pärlor" sade han. Hurudana frågade jag, "Jag har hittat svart granit." Han har funnit svart granit på en lantgård han köpt för 3 år sen', för att arrendera till sin bror, hjälpa denne. Det är mycket - och vid bilväg. Nu slipas provet - han är rädd där är silver i. Jag unnar honom allt. "Pengar är inte allt" sade han Jag har nu "den heliga Catarina" av Jörgensen här, är ej mycket begeistrad, tyckte mer om Francois d'Assise - och målar kanske mer än jag läser. - Väntar Måns som ej låter höra av sig.

Det är väl allt jag minns att säga nu - minnet blir dåligt. När skall du åter resa ut - se?

Helene

Behåll dem.

Jag har inga kuvert hemma.

18/10 -35

Einar,

Du har haft större storstädning än jag - jag har kommit över min, väntar vintern. Men något gör mig betänksam i din - det var ju trevligt var och en fick sin färg på väggarna - men grönt är en så farlig färg, mången har förstört sig för livet med den. Huvudverk, kväljningar - hjärtat. Har ju sjelv i 17 år haft arseniktapeter - låt undersöka. Här har jag önskat smaragdväggar, och vågar ej.

Ni ha visst kallt - här är ganska varmt, en soldag då och då, så det eviga regnet igen - åska.

Hr. Stenman tycker jag skulle ha radio - Beethoven, Bach - "Ledum" ger honom den idén. Men jag har 6 i gården och 4 hos grannarna, parkering under fönstret, benzinstation midt emot, och är tacksam för var stund det är tyst. Orkar ej höra mycket. Det är nu en månad sen' Berlinutställningen stängdes i Helsingfors och jag har ej hört ett ord av hr. Hintze om tavlan. Skrev den 15 de till honom och frågade vem det var som köpt tavlan - det har ej kommit svar ännu. Om pengar sade jag intet. Skulle det draga ut på tiden frågar jag Venny B. i Lallukkas palats vilken erfarenhet de andra konstnärerna ha, och är där något försummat skickar jag Helena W. i telefon, hon är ryslig. Konstnärer borde ju ändå få veta var deras tavlor befinna sig. Jag fick efter ditt brev en liten misstanke att han sjelv köpt upp tavlan i tid - men vet ju intet.

Vad är här mer - jag målar litet ibland. Hr. Hellström tog allt. Nu sänder jag till Stenman som begärt, när jag har 2 á 3 färdiga.

Det är så ledsamt i världen - krig. Jag får väl ej se slutet - blir det Englands undergång? -
Helene

25/10 -35 (postkort)

E.

Här kallare, is på sjön en gång ren'. I dag kom pengar för Berlins tavlan - det har varit clearingsystemet som vållat dröjsmål och detta betalade dr. H. ut innan han fått från Tyskland. Uppger person som köpt. Jag hann bara skriva och fråga Venny om hon visste om de andras erfarenhet, hon säger bara Aaltonen sålt. Ville göra reda för det när jag omtalat bekymren för dig.

H.

söndag (10-11-1935)

Einar!

Jag gratulerar.

Mörkret ligger här tungt över jorden, brasan glöder än - hos Mina är det födelsedagsfirande, det låter som om alla läste högt på en gång, etiketten fordrar väl det.

Det är då lugnt inne hos mig, ser snart på tavlor. Där var en v.Gogh i Västra Nyland i går, den livade upp mig, gav i två toner. Han har lärt av Marinus.

Ville ej skriva namn på kort sist - en dr. Lasche från Düsseldorf, en vän till dr. Hintze, köpte min tavla - är det en estetikermåntro?

Självpporträttet för Stenman - är det det bästa? bra målat är det ej. Ögonbrynen skall målas ännu.

- Jag tycker slutet på 'Frontenacs' är nästan som ångesten i "Une saison en enfer"

Vad vet jag just? Jörgensens 'Catarina av Siena' har några vackra ställen, men jag avskyr så att läsa om syner. Hur kunde Helena W. läsa det, hon som håller mig vid det réela med allt i sitt uppträdande. Jag behöver det hos henne.

I villan bredvid oss har kommunalläkarn dött (i Helsingfors) i går - där bodde gamle Samperi och där är ingen lycka säger folktron. Det är intet i det.

Så litet jag vet i dag.

Helene

tisdag.

Måns var här söndag afton, och sjöng, stämman är jämnare nu, men litet hes av tobaksrök. Han sade Hintze's ställning är vacklande, osäker, många emot honom. Kanske ligger under hans döljande av mina kritiker det att Hahl ej skulle ha framgång i Stockholm, o.s.v. Rädsla - en rival? jag betyder intet.

Här är för mörkt. Bara ingen rör min pension -

H.

onsdag.

Nu bara glada gratulationer lyckönskningar!

Måns utseende nu, sång, gjorde mig glad.

1 dec. -35

Einar,

Jag lyckönskar Er till den lille du talar om - och om där varit oro så sade min mor "ett litet barn hämtar så mycket ro till huset." Bliv det så. Och snart kommer våren, blott en liten tid än.

Nu är här mulet, och jag ämnade tala om julen - detta år blir här ingen jul, både min dumhet i bokval och för en annan sak skulle det bli ingen bok i år - och ingen bok åt mig. En hälsning är ju lika välkommen. Den andra saken här är att Mina brutit sin arm, ingen har jag att sända till post o.a., ingen julgran kan klädas, vi få vara glada om vi orka med livet. Nu har jag ändå fått en som kläder, kammar, henne om morgnarna och kokar frukost, men allt annat skall jag vara med om. Min rygg är slut.

Stenman har löfte om tavlorna i morgon litet får han vänta, det händer alltid något när jag börjat en tavla - har nu vårdat tjänarinnor i tolv år.

Dina penningar måste jag återsända, ingen möjlighet att få bud och fotografering. Kanske det sämsta, kanske det bästa porträttet.

Till jul skriver jag åter, om jag kan. Hörhammer har gjort en egendomlig fråga - icke förslag.

Jag skall lämna dig att ha fred i familjen nu, ej störa - allt gott och hälsningar till Tyra.

Helene

(16-12-1935)

Einar,

Du har varit sjuk och har inte sagt det - gör ej så, och se inte mörkt - du har gått en lång promenad första gången ute - den var för lång, Einar. Bliv frisk, tro allt du ville ha, så får du väl det. Nog är naturen en stor tröst, se den består utan att du gör något åt den, lämna dig i dens hand.

"Den friska luften mot ansigtet", den är god.

Jag har legat sjuk en vecka, fullklädd natt o. dag, orkade ej med det. Mina kom på afton till sängen och jag klädde av henne - kunde ej stå då, nu är jag mycket "uppe" ren. Men Mina är försäkrad - man får se - jag har ifyllt oändliga papper.

Stenman "måste" resa till "de obeskrivliga dofternas stad", se flamländska utställningen, se Van Eyck's hustru.

Sände ett Bellinikort som gav en stöt genom sin skönhet. Så vänligt. Mansporträtt. Tro ej något blev färdigt här. Lämna all omsorg, det går nog - hav en god jul! och hoppas

Vi hoppas med på bättre tider. vänligaste hälsning
Helene

tisdag